

Creiem en una cultura oberta a tothom

“A la Pedrera em sento en un ambient de normalitat on puc accedir a tots els continguts”

—
María Ángeles Tarancón
Prejubilada

La Maria Ángeles és sorda de naixement, està casada amb el Magín, que també és sord. Tots dos assisteixen habitualment a les activitats accessibles de la Pedrera: exposicions, converses, visites... Li va agradar especialment l'exposició 'Miserachs. Epíleg imprevist' i la conversa entre John Carlin i Lídia Heredia.

La Maria Ángeles arriba a la Pedrera acompanyada del marit, parlen entre ells i recorden a quines exposicions i a quines activitats han vingut i han participat. “Totes les activitats a les quals hem assistit ens han semblat molt interessants, són accessibles, sempre ens proporcionen un intèrpret que explica molt bé tot el contingut i en profunditat. La que més ens ha agradat ha estat la del fotògraf Miserachs”. Fa anys que la Pedrera és un espai adaptat i accessible: “Venim molt per assistir a les activitats, però també hem vingut a fer la visita, anem al terrat o a l'Espai Gaudí, ens interessa molt l'arquitectura”.

La comunitat sorda a Catalunya està molt unida. La Maria Ángeles, que en forma part, no dubta en recomanar l'experiència de venir a les activitats accessibles als amics sords, perquè “és una oportunitat per aprendre; amb l'ajuda de l'intèrpret podem accedir a molta informació i continguts. Conèixer l'opinió de les persones que venen a les conferències o saber més detalls sobre les obres exposades és important per a nosaltres”.

Tant la Maria Angeles com el Magín estan contents de poder participar de la cultura rica i accessible que programa la Fundació. La Maria Ángeles conclou que a la Pedrera “em sento en un ambient de normalitat on puc accedir a tots els continguts”.

La Fundació Catalunya La Pedrera creu en la capacitat transformadora de l'art i en el paper de la cultura en general com a factor de cohesió social. Amb les propostes culturals a la Pedrera volem acostar la cultura a les persones però alhora també volem fer créixer el compromís i la implicació de la societat en la cultura.

Exposicions

La sala d'exposicions de la Pedrera ha acollit tres propostes de caire ben divers. Fins al 4 de febrer vam poder gaudir de l'obra del pintor català **Joan Ponç** (Barcelona, 1927 – Sant Pau de Vença, 1984) en la mostra inaugurada la tardor anterior. Posteriorment, l'exposició s'ha presentat de febrer a maig al Museu d'Art Modern de Ceret (Vallespir, Catalunya Nord), població amb la qual l'artista tenia una relació molt especial, ja que hi va passar llargues temporades.

Encara al primer trimestre, el 15 de març es va inaugurar l'exposició **Xavier Miserachs. Epíleg imprevist**, sota el comissariat de la historiadora de la fotografia Laura Terré. Xavier Miserachs (Barcelona, 1937-1998) és un dels fotògrafs de referència del país, membre destacat d'una nova generació que va dur a terme una profunda renovació de la fotografia documental en el context de l'Espanya dels anys cinquanta i seixanta, i que a finals dels seixanta va ampliar la seva activitat amb la fotografia en color en la publicitat, el reportatge i la fotografia editorial, un corpus força més desconegut que el mític treball en blanc i negre.

Amb aquesta exposició la Fundació Catalunya La Pedrera es manté en línia amb un dels eixos de la seva programació expositiva: contribuir a posar en relleu el valor patrimonial i creatiu de la fotografia al nostre país.

"Xavier Miserachs. Epíleg imprevist" va permetre mostrar l'evolució de la seva obra fotogràfica, des dels mítics treballs en blanc i negre fins a la irrupció del color en l'etapa final de la seva trajectòria.

Van acompanyar l'exposició dues activitats paral·leles. En primer lloc, una taula rodona amb el nom de **"Criteris fotogràfics"**, amb els reconeguts fotògrafs Carlos Pérez Siquier i Txema Salvans, l'editor de fotografia Pepe Baeza, i la moderació de la comissària Laura Terré. D'altra banda, es va organitzar l'activitat participativa **"Miserachs a la Pedrera"** perquè el públic en general pogués compartir a Instagram les seves creacions fotogràfiques inspirades en l'obra de Miserachs. Un comitè de selecció va escollir les fotografies més destacades de la mostra virtual i es van incorporar a l'exposició presencial a la Pedrera.

L'exposició **Obres obertes. L'art en moviment, 1955-1975**, inaugurada el 27 de setembre, va reunir una àmplia i acurada selecció d'obres de més d'una quarantena d'artistes, que recomponen la imatge calidoscòpica, utòpica i radical d'aquest moment històric i exploren les investigacions formals i metodològiques dels diferents artistes segons les seves preocupacions en comú, com el temps, l'espai, el color, la vibració, la reflexió, el moviment i la llum, entre d'altres. L'exposició va ser comis-

sariada pels historiadors de l'art Jordi Ballart, responsable del Centre de Documentació de l'Atelier Cruz-Diez Paris, i Marianna Gelussi, comissària independent.

Als anys cinquanta i seixanta del segle passat s'esdevenen importants canvis en la pràctica de l'art contemporani, que s'allunyen de les categories tradicionals de la pintura i l'escultura a través de l'experimentació i la recerca de nous materials i suports i l'obertura de l'espai artístic a propostes més experimentals. Les noves idees transgredeixen les fronteres d'una estètica purista i s'apropien de materials i tecnologies pròpies de la ciència i la indústria que permeten explorar l'espai, la llum i el moviment. S'estableix un diàleg entre l'art i la ciència que ens acostava a una visió del món en constant canvi i moviment. La xarxa d'artistes vinculats als nous postulats amb destacades implicacions polítiques i utòpiques promou una transformació profunda del rol de l'espectador ja que li atorga un paper actiu a través de la participació i la interacció amb l'obra d'art.

"Obres obertes. L'art en moviment. 1955-75" va reunir obres de més de quaranta artistes.

Exposicions fora de la Pedrera

La Fundació Catalunya La Pedrera ha col·laborat, cedint en préstec maquetes i objectes originals de la Pedrera, amb l'exposició internacional **Antoni Gaudí at Het Schip: Gaudí and the Amsterdam School**, presentada al Museu Het Schip d'Amsterdam (Holanda).

Altres exposicions organitzades per la Fundació s'han presentat fora dels equipaments propis. A més de la presència de **Joan Ponç. Diàbolo** al Museu d'Art de Ceret, amb qui es va coproduir l'exposició, **Toni Catany. D'anar i tornar** va anar a Mèxic en dos espais: al Museo de las Artes de la Universidad de Guadalajara, fruit d'una col·laboració amb l'Institut Ramon Llull, i al Centro Cultural de España a Mèxic DF. I **Colita, perquè sí!** va ser a Mataró en una col·laboració amb la Fundació Illuro.

Activitats accessibles i d'incidència social

És missió de la Fundació que tota l'activitat arribi a les persones independentment de les seves capacitats. Per això, volem tenir una especial sensibilitat en oferir tota mena d'eines i materials perquè les persones amb capacitats diferents puguin tenir accés a les propostes educatives i culturals.

A part de mitjans tècnics, es procura incloure traductors de signes i, alhora, es realitzen activitats específiques per a col·lectius concrets, com per exemple visites guiades a les exposicions per a persones amb capacitats auditives i visuals diferents, programes guiats per a col·lectius amb necessitats d'estimulació cognitiva. També s'han programat concerts amb descoberta tàctil posterior i, finalment, es manté el servei, sota demanda, per fer accessibles les visites a l'edifici a les persones sordes a través d'un intèrpret en llengua de signes, i visites accessibles a grups d'escolars amb discapacitat visual.

'Una vetllada a Hibernia' va ser el títol del ja tradicional concert accessible per a persones amb capacitats visuals i auditives diferents. La banda catalano-irlandesa **Drónán** va presentar un concert de música amb arranjaments de la tradició irlandesa més pura. El trio va posar la diversitat dels seus instruments tradicionals al servei d'un concert en què també hi van participar les ballarines de la companyia Nuala Irish Dancers. El concert va incloure una sessió de descoberta tàctil dels instruments.

D'altra banda, a l'octubre es va presentar una nova activitat sensorial, **"El mobiliari de Gaudí: evolució i disseny"**, que permet conèixer l'evolució de formes i usos, des dels primers anys de formació, interessos, influències de Gaudí i el seu profund coneixement de les arts i els oficis de la fusta i el metall aplicats al moble. Va incloure una descoberta tàctil de seients com cadires, bancs i reclinatoris on Gaudí va trobar un llenguatge propi en disseny, funció i materials empleats.

Activitat sensorial "El mobiliari de Gaudí: evolució i disseny".

Activitats familiars

El públic familiar ha crescut i s'ha consolidat a mesura que les activitats familiars s'han centrat en diverses propostes estacionals que, sumades a les que s'ofereixen durant tot l'any, fan que l'oferta d'activitats familiars sigui atractiva i diversa. A més, aquest any hem obert nous horitzons programant també un esdeveniment familiar a Món Sant Benet.

La **Festa Pallasso!** ja és un clàssic de la programació de la Pedrera. Per setè any consecutiu, va omplir durant tot el dia diferents espais amb espectacles, tallers i jocs entorn del món dels pallassos, de la mà de Tortell Poltrona, Patrick Mathis, Cia. La Tal, El pájaro carpintero, Activijoc i Cia. Xicana. Amb aquesta jornada tan especial, la Fundació vol transmetre de forma lúdica i didàctica l'interès per l'univers dels pallassos seguint el mestratge de Joan Busquets, a qui es dedica aquest homenatge. Un cop més, la iniciativa va comptar amb la col·laboració d'Òscar Rodríguez, company de Joan Busquets a la companyia La Puça.

Amb una temàtica similar, el 2018 es va programar per primera vegada la festa familiar **Cuinem el circ!** a Món Sant Benet. Durant tot un matí de diumenge, les famílies van poder gaudir d'un conjunt d'espectacles, tallers i jocs centrats tant en el màgic univers del circ com en el món de la cuina i l'alimentació saludable, de la mà de Circ Pistolet, Amer i Àfrica Circ Cia., Activijoc i GAAC.

Diversos espais de la Pedrera es van ambientar adequadament per acollir la setena edició de la Festa Pallasso.

Cada any un dels espectacles més esperats de la temporada és **Un cau de mil secrets**, el musical de la Pedrera. L'obra, amb música de Joan Vives, llibret de Piti Español i interpretada per la companyia El Musical més petit 2, està inspirada en la Casa Milà i ens porta a viure una experiència fantàstica que fa anar i venir de l'actualitat a la Barcelona de principis del segle XX. A l'obra s'explica la història de l'edifici anant del present al passat i es tracten tota una sèrie de valors que les escoles poden treballar més a fons. Aquest any es van actualitzar vídeos, vestuari i coreografies i es van programar cinc sessions escolars i dues de familiars.

L'any no pot acabar sense tornar a viure **La màgia del Nadal**, una jornada familiar que omple la Pedrera de màgia i esperit nadalenc. Aquest any, amb l'espectacle de Txema Màgic, un peculiar viatge sensorial de la Cia. Minimons, la tendresa poètica de la pel·lícula 'Neu' d'Antoine Lanciaux & Sophie Roze, jocs, animació i tallers creatius de guarniments nadalencs.

Cultura i alimentació

Com a continuació de la línia iniciada fa un parell d'anys entorn la cuina i diferents manifestacions artístiques, el 2018 es van presentar dues propostes sobre la cuina i la història de la gastronomia, i es va complementar aquesta línia amb una activitat sensorial especial dins de la Festa Alicia't a Món Sant Benet.

En el **Viatge gastromusical a l'Europa del Barroc**, presentat a la Pedrera, el xef de la Fundació Alicia Jaume Biarnés i el musicòleg Xavier Chavarría van fer un recorregut per l'Europa del Barroc amb quatre parades: la sofisticada i artificiosa cort de Versalles, l'austera Alemanya luterana, la jovial Itàlia barroca, i la Barcelona de l'arxiduc Carles d'Àustria. Les explicacions es van combinar amb l'elaboració de plats en directe i la interpretació de peces musicals il·lustratives de cada àmbit per part de Dani Espasa (clavicèmbal), Farran Sylvan James (violí) i Oriol Aymat (violoncel). En acabar, el públic va poder fer un tast de xocolata desfeta segons una recepta de l'època.

D'altra banda, a Món Sant Benet es va presentar **Cuina lírica. Repertoris i receptaris clàssics**, també de la mà de Jaume Biarnés i Xavier Chavarría, en el que va ser un diàleg entre disciplines per mostrar com els cuiners amb inquietuds sempre s'han inspirat en l'art. Van fer un repàs dels moments àlgids de la cuina clàssica i dels repertoris més populars de la lírica amb demostracions de cuina en viu centrada en receptes operístiques contextualitzades històricament i acompanyades musicalment per Beatriz Jiménez Marconi (soprano), Albert Deprius (tenor) i Josep Buforn (piano).

A Món Sant Benet també, i dins de la gran oferta d'activitats de la Festa Alicia't, vam poder gaudir de tastos i lectures amb l'activitat **Alimenta els sentits! Un viatge poètic pel pa, l'oli i el vi**, que va permetre endinsar-nos en la descoberta de la triada mediterrània (pa, oli i vi), amb la col·laboració de l'actor Pep Planas.

Dani Espasa, a l'esquerra, junt amb Oriol Aymat (violoncel) i Farran Sylvan James (violí), van posar la música al viatge gastro-musical al Barroc conduït pel musicòleg Xavier Chavarría, a la dreta, i amb la participació també de Jaume Biarnés, de la Fundació Alicia.

Cinema

La Fundació, amb la col·laboració de la Diputació de Tarragona i de l'Associació Cultural Anima't, ha continuat amb la programació de cinema en versió original a la ciutat de Tarragona, aconseguint consolidar i fidelitzar un públic estable que ha anat regularment a les més de vint sessions programades. Un total de 3.847 assistents van gaudir l'any 2018 de les pel·lícules d'autor i dels films comercials que han esdevingut referents en la cartellera d'aquesta temporada.

Hemeroteca de Tarragona

Durant l'any 2018 el centre ha continuat fent passos envers la transformació en un hemeroteca digital, avançant cap a la total digitalització, aprofundint en la recerca de vincles amb els programes socials de la Fundació i especialitzant els fons cap a les àrees que seran més importants en el futur.

Creació i consolidació de l'activitat. Volem que el fons de l'hemeroteca sigui una eina viva al servei de les persones. Per això, treballlem en nous programes en què els materials de la col·lecció surtin de l'arxiu i s'utilitzin de forma creativa, adaptant-los a les necessitats de cada entorn.

En la línia social, una maleta amb publicacions de tot tipus i temàtica (cinema, política, successos, esports, motor i, fins i tot, premsa rosa) viatja pels diferents espais Socials de la Fundació i, en **col·laboració amb el programa REMS**, s'utilitza com a eina per a les dinàmiques de reminiscència. Aquestes publicacions ja han passat pels espais de Barcelona-Sants, Barcelona-La Verneda, Reus, Santa Coloma i Barcelona-Prosperitat.

Un cas especial és el de l'espai de Tarragona, on, per proximitat, hem fet un pas més enllà en col·laboració amb alumnes de quarts d'ESO del col·legi La Salle i estudiants del cicle formatiu de grau superior d'Integració social de l'Institut Vidal i Barraquer. En els dos casos, els alumnes han compaginat quatre trobades amb els usuaris de REMS amb posteriors cerques al fons de l'hemeroteca per adaptar els materials de les següents sessions als seus interessos.

L'experiència ha estat molt positiva. Els participants de REMS han acollit els joves estudiants amb moltíssima il·lusió i ràpidament els han agafat confiança per a comentar allò que més els motiva, i els estudiants han conegut, per la seva banda, dos mons amb què no estaven familiaritzats: el del servei social i el de la cerca en un fons. En el cas de La Salle, l'acció s'emmarca dins d'Aprenentatge i Servei.

Per últim, també hem proporcionat a l'espai de Girona imatges antigues de la ciutat i de l'entorn rural, aquest cop per via digital. Aquest és un tipus de col·laboració que volem seguir ampliant amb la resta d'espais de la Fundació.

Durant tot el juliol l'hemeroteca va oferir un taller per a alumnes de primària que combinava fotografia i periodisme en el marc del **Casal d'Estiu de la Universitat Rovira i Virgili**. En la mateixa línia de contacte amb estudiants i investigadors, seguim atenent consultes per a projectes d'investigació, ja siguin treballs de recerca d'estudiants (217) o treballs d'investigadors locals i tesis (150). I quant a serveis oferts a la universitat, seguim servint préstecs interbibliotecaris de monografies, i contestant sol·licituds electròniques de documents.

Transformació a hemeroteca digital. S'ha iniciat un procés cap als nous mètodes de consulta on line, que porta a deixar progressivament les publicacions en paper, cada cop més en desús i a concentrar els fons en serveis on line. Amb aquest objectiu, hem instal·lat quatre ordinadors per fer consultes.

Procés d'especialització del fons. Durant l'any 2018 hem treballat per especialitzar el fons de l'hemeroteca en les matèries que seran més útils en les línies d'actuació futures. El llistat de publicacions que es queden a l'hemeroteca inclou a dia d'avui 801 títols de diaris i revistes, la col·lecció local de monografies, els llibres sobre la premsa, els cartells i la propaganda política, els fanzines i altres miscel·lànies, que sumen un total de 482 metres lineals d'arxiu. La resta es trasllada a un magatzem centralitzat.

Col·laboracions diverses

Per complementar les activitats pròpies, la Fundació es va sumar a alguns grans esdeveniments, cicles i festivals descentralitzats que van tenir lloc a Barcelona i que posicionen l'entitat dins dels circuits culturals existents.

Al març, la Pedrera va acollir la presentació de l'extensa programació de l'**Any Guinovart**. També al març, un any més un piano es va tornar a situar al xamfrà de la Pedrera dins la iniciativa **el Maria Canals porta cua**, del Concurs Internacional Maria Canals, on van participar alumnes destacats d'escoles superiors de música de Barcelona.

La col·laboració amb el **Festival Internacional de Poesia de Barcelona** va portar fins a l'Auditori de la Pedrera l'actor Héctor Alterio, amb el recital "Como hace 3.000 años", que va emocionar als assistents amb poemes de León Felipe i d'altres poetes destacats, acompanyat a la guitarra per José Luis Merlín.

La resta d'activitats en col·laboració van ser la presentació, per part de l'**Ateneu Universitari Sant Pacià**, del llibre 'Lull de la violència', de diversos membres del grup "Teologia, literatura i arts" de la Facultat de Teologia de Catalunya; la presentació de **La casa dels clàssics**, un espai de creació i pensament, d'irradiació social i cultural, que reivindica la vigència dels clàssics, i de la seva primera producció editorial, 'Aurea dicta', de Miquel Barceló; la realització d'un **Vermut de cultura** de la Coordinadora Catalana de Fundacions, amb els publicistes Xavier Oliver Conti i Juan de los Angeles; i l'acte de **lectura dels nominats a l'onzena edició dels Premis Gaudí**, organitzat per l'Acadèmia del cinema Català.

Com cada any, la col·laboració amb el Concurs internacional de piano Maria Canals, mitjançant un piano al davant de la Pedrera va generar curiositat i expectació per part del públic.

Impacte social

	Beneficiaris
Exposicions	253.057
Joan Ponç, Diàbolo	14.945
Miserachs. Epileg imprevist	112.697
Obres obertes. L'art en moviment	81.118
Activitats paral·leles	1.814
Exposició itinerant "Joan Ponç, Diàbolo". Museu d'Art Modern de Ceret	13.352
Exposició itinerant "Cuando ir era volver". Guadalajara, Mèxic	20.501
Exposició itinerant "Colita, perquè sí!". Fundació Iluro, Mataró	3.175
Exposició itinerant "Cuando ir era volver", Mèxic DF	5.455
Activitats d'incidència social	368
Activitats accessibles	289
Sobretaula poètiques als espais Socials	79
Activitats familiars	1.934
Festa Pallasso! Memorial Joan Busquets	500
La Màgia del Nadal a la Pedrera	255
Un cau de mil secrets (famílies i escoles)	1.179
Cultura i alimentació	696
Activitats a la Pedrera	128
Activitats a Món Sant Benet	568
Cinema	3.847
Hemeroteca de Tarragona	9.331
Col·laboracions diverses	1.178
TOTAL	270.411